

Raadsvoorstel

Onderwerp	:	Financiële opgave 2026 en verder
Zaaknummer	:	1228101
Portefeuillehouder	:	Wethouder Bram Visser
Publicatieniveau	:	Openbaar
Behandelend ambtenaar	:	Jacco Klootwijk

Gevraagd Besluit

De Gemeenteraad van Molenlanden besluit:

1. het College van Burgemeester en Wethouders opdracht te geven tot uitwerking van mogelijke beleidskeuzes voor de volgende onderwerpen:

1. Arbeidsparticipatie en inkomensregelingen – Ambitiefonds Avres afschalen
2. Economie en Toerisme – Meer opbrengsten
3. Economie en Toerisme – Kosten/investeringen Kinderdijk vanuit exploitatie Kinderdijk
4. Duurzaamheid en Afval – Uitvoering/bekostiging klimaat en duurzaamheidsvraagstukken vanuit externe middelen (geen eigen gemeentelijke middelen)
5. Interne Organisatie – Verminderen inhuur en meer vaste medewerkers
6. Interne Organisatie – Taakstellende omvang organisatie
7. Interne Organisatie – Efficiënter / doelmatiger werken en resultaatsturing
8. Jeugd – Jeugdgezondheidszorg beperken tot strikt wettelijke taak
9. Vastgoed, Buitenruimte en Begraven – Begraven
10. Vastgoed, Buitenruimte en Begraven – Vastgoed
11. Verkeer en Vervoer – Inrichting en onderhoud van wegen
12. Welzijn, Samenleving en Subsidies – Gemeentelijke inzet beperken tot kerntaken/doelen.
13. WMO – Gebruikers dragen financieel waar mogelijk maximaal bij aan gebruik van voorzieningen
14. Wonen en Ruimtelijke Ordening – Meer vergunningsvrij en minder regeldruk
15. Wonen en Ruimtelijke Ordening – Meer opbrengsten genereren uit ruimtelijke ontwikkelingen

2. het College van Burgemeester en Wethouders te vragen om deze lijst uit te breiden, indien blijkt dat er onvoldoende potentieel voor besparingen of extra inkomsten kan worden gevonden in bovengenoemde lijst. Bij het uitbreiden wordt rekening gehouden met het resultaat van de stickersessie zoals opgenomen als bijlage bij dit raadsvoorstel.

Inleiding

Als Gemeente Molenlanden staan we de komende jaren voor invulling van een stevige financiële opgave. Het gegeven is niet nieuw maar het beeld wordt wel steeds concreter en het moment om keuzes te maken komt steeds dichterbij. Op 24 oktober 2024 heeft een afvaardiging van uw Raad tijdens de opiniërende beeldvormende avond richting gegeven in aanloop naar het maken van deze keuzes. Dit heeft u gedaan tijdens de stickersessie waarvan de resultaten als bijlage bij dit voorstel zijn gevoegd. Met dit raadsvoorstel wordt u gevraagd deze richting te bevestigen en om te zetten in een opdracht aan het College.

Eerdere besluiten

- Op 11 juli 2024 is de Kadernota 2025 vastgesteld.
- Op 24 oktober 2024 is de Begroting 2025 toegelicht en is uw Raad gevraagd om richtinggevende uitspraken te doen over nader uit te werken beleidskeuzes.
- Op 14 november 2024 wordt de Begroting 2025 behandeld en naar verwachting vastgesteld.

Beoogd effect

Om tot een sluitende (meerjaren)begroting te komen, zullen in aanloop naar de Begroting 2026 keuzes gemaakt moeten worden. De uitwerking van mogelijke beleidskeuzes draagt bij aan het weloverwogen kunnen maken van deze keuzes. Om geen onnodig beslag op ambtelijke capaciteit te leggen vragen wij in dit voorstel om aan te geven voor welke onderwerpen als eerste een nadere uitwerking mag plaatsvinden.

Argumenten

Om tot een sluitende Begroting 2026 te komen, moet nu alvast nagedacht worden over bezuinigingen en/of extra inkomsten

De meerjarenraming in de Begroting 2025 is negatief. Deze tekorten kunnen niet meer worden opgevangen met maatregelen 'onder de motorkap', zoals eerder wel is gebeurd. Om tot substantiële ombuigingen te komen zullen beleidsmatige keuzes gemaakt moeten worden. Deze opdracht van de Raad aan het College is hierin een eerste stap.

Nadere uitwerking geeft het inzicht dat nodig is voor het maken van keuzes richting de Kadernota 2026

Voor de door uw Raad aangegeven onderwerpen zullen de volgende aspecten worden uitgewerkt:

- Een korte beschrijving van het onderwerp en de bijbehorende activiteiten
- Het wettelijke kader en mate van beleidsvrijheid
- De uitgangspunten van het huidige beleidsmatige kader
- Toetsing aan de vijf perspectieven uit de [Toekomstvisie Molenlanden 2050](#)
- De meerjarenraming zoals opgenomen in de Begroting 2025
- Een inschatting van de personele inzet
- De mogelijke beleidsmatige keuzes met daarbij:
 - o de financiële impact
 - o de maatschappelijke impact
 - o bijbehorende risico's
 - o benodigde bestuurlijke besluitvorming

Met deze uitwerking geven we invulling aan het Begrotingsadvies van de VNG

De VNG heeft op 11 juni 2024 een begrotingsadvies gegeven. De inhoud hiervan is terug te lezen via [VNG Begrotingsadvies 2025-2028](#) waarin wordt geadviseerd om de financiële en inhoudelijke consequenties van noodzakelijke bezuinigingen en/of lastenverzwaring te benoemen.

Kanttekeningen

Voor een groot gedeelte van de inkomsten is de gemeente afhankelijk van het Rijk

De Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds is sterk bepalend voor de financiële ruimte die gemeenten hebben. Middels met name de Mei- en Septembercirculaire worden gemeenten geïnformeerd over de mutaties hierin. In de afgelopen jaren hebben deze circulaire meerdere keren geleid tot onverwachte mutaties. De mogelijkheid bestaat dat in enig jaar een circulaire een dusdanige meevaller met zich meebrengt, dat de financiële opgave voor de gemeente is opgelost. Op basis van de huidige inzichten en verwachtingen bestaat echter niet het beeld dat op korte termijn substantieel meer geld beschikbaar gesteld gaat worden vanuit het Gemeentefonds.

Tijdens de beeldvormende avond werd gevraagd om nadere duiding van onderwerpen

In dit raadsvoorstel zijn de onderwerpen niet nader toegelicht. De omvang van het besparingspotentieel, het (wettelijk) kader en eventuele maatschappelijke effecten zijn niet beschreven. Deze aspecten vragen een zorgvuldige voorbereiding en uitwerking. Deze kunnen niet op korte termijn worden gerealiseerd. Ook zouden onderwerpen te kort worden gedaan met enkele beknopte opmerkingen.

De VNG adviseert om te focussen op medebewindstaken

De VNG adviseert in haar Begrotingsadvies 2025-2028 te focussen op bezuinigingen op medebewindstaken. Dit is echter vooral een advies dat gericht is op het inzichtelijk maken van het effect van de korting op het gemeentefonds. Daarnaast wordt in het [Adviesrapport](#)

Beleidsvrijheid geduid, waarnaar de VNG in haar advies verwijst, gesteld dat het verschil tussen autonome en medebewindstaken steeds vloeiender is geworden en dat gemeenten de uitgaven voor beide taken uit het gemeentefonds moeten bekostigen. Daarom wordt in dit voorstel op voorhand geen onderscheid gemaakt tussen autonome en medebewindstaken. Wel wordt de mate van beleidsvrijheid bij de uitwerking van de geselecteerde onderwerpen in beeld gebracht.

Communicatie

Dit besluit heeft in eerste instantie vooral een aantal nadere onderzoeken en analyses tot gevolg. De communicatie hierover blijft beperkt tot de ambtenaren die hier direct werkzaamheden voor moeten verrichten. In een later stadium, nadat de richting is bepaald, zullen ook de stakeholders per onderwerp nader worden geïnformeerd.

Vervolgstappen

Met de uitwerkingen per onderwerp wordt u in Q1 2025 het inzicht gegeven dat nodig is om nadere richting te bepalen. Uiteindelijk volgt besluitvorming bij de vaststelling van de Begroting 2026.

- December 2024:	Opdracht van de Gemeenteraad aan het College
- Voorjaar 2025:	Opiniërende beeldvormende avond(en)
- Juli 2025:	Kadernota 2026
- November 2025	Begroting 2026

Bijlage: resultaat stickersessie beeldvormende avond 24-10-2024

Tijdens de beeldvormende avond van 24 oktober is uw Raad gevraagd om richting te geven. Concreet betekende dit 10 groene stickers per raadslid die geplakt werden bij beleidsonderwerpen waar besparingen of extra inkomsten mogen worden gezocht. Daarnaast kon ieder raadslid 1 rode sticker plakken bij een onderwerp waarop nadrukkelijk niet ingezet zou moeten worden. De resultaten van deze stickersessie zijn hierna opgenomen en worden gepresenteerd langs de perspectieven uit de Toekomstvisie Molenlanden 2050. De blauw gedrukte teksten zijn bijdragen die raadsleden hebben opgeschreven onder 'uw eigen idee'.

PERSPECTIEF TOEKOMSTVISIE	ONDERWERP	MAATREGEL	GROEN	ROOD
1. Onze dorpen en stad zijn divers en krachtig				
1.1 Er is woonruimte en ondersteuning voor alle leeftijdsgroepen	Bestuur, veiligheid en dienstverlening	Handhaving op het gebied van Ruimtelijke Ordening afschalen	1	
	Wonen en Ruimtelijke ordening	Fonds bovenwijkse voorzieningen		
		Meer opbrengsten generen uit ruimtelijke ontwikkelingen	10	
		Meer vergunningsvrij en minder regeldruk	8	
1.2 Leefbaarheid karakteriseert onze dorpen en stad	Economie en toerisme	Minder regeldruk = meer financiële ruimte voor bedrijven om zelf initiatief te nemen, minder subsidie nodig.		
		Trekkerschap economie en initiatieven aan de markt / samenleving waarbij sprake is van minder gemeentelijke inzet en bijdragen	2	1
	Onderwijs, sport en cultuur	Herijken sportbeleid waarbij gemeentelijk inzet en middelen beperkt wordt, hiermee komt een afweging over het aantal voetbalclubs, zwembaden etc. in beeld.	3	2
		Inkomsten verhogen en kosten beperken kinderopvang en peuterspeelzalen.	3	
		Lokaal onderwijsbeleid beperken tot wettelijk minimum en koppelen aan rijks gelden.		
	Vastgoed, buitenruimte en begraven	Meer groen onderhoud vanuit de inwoners		
		Begraven	11	2
		Buitenruimte	1	

PERSPECTIEF TOEKOMSTVISIE	ONDERWERP	MAATREGEL	GROEN	ROOD
		Vastgoed	8	
	Verkeer en vervoer	Speelvoorzieningen meer natuurlijk, boomstammen, poelletjes, e.d.		
1.3 Bereikbaarheid dorpen en stad is uitstekend	Verkeer en vervoer	Inrichting en onderhoud eenvoudig houden		
		Inrichting en onderhoud van wegen	5	
		Kunstwerken	1	
		Minder verlichting geeft win-win minder energie verbruik heeft positieve invloed op milieudoelstellingen		
		Speelvoorzieningen	1	
		Straatmeubilair		
		Verlichting	1	
2. Wij zijn een betrokken en toegankelijke samenleving voor iedereen				
2.1 Eigenaarschap door betrokkenheid en verbinding	Bestuur, veiligheid en dienstverlening	Een kleiner en sober bestuur	4	
		Halve wethouder		
2.2 Vooruitstrevende bovenlokale samenwerking met bedrijven en overheden	Bestuur, veiligheid en dienstverlening	Gemeenschappelijke regelingen beperken zich tot kerntaken en zetten in op efficiency	3	
2.3 We leveren maatwerk op het niveau van onze dorpen en stad	Arbeidsparticipatie en inkomensregelingen	Ambitiefonds Avres afschalen.	9	
		Beperken lokaal minimabeleid en minimavoorzieningen	3	1
		Bibliotheekwerk en inzet laaggeletterdheid uitvoeren op niveau van wettelijk minimum (tevens relatie met domeinen onderwijs en cultuur)	1	1
	Jeugd	Investeren om vraag en instroom te beperken of inzet beperken tot strikt wettelijk taak	1	
		Jeugdgezondheidszorg beperken tot strikt wettelijk taak	6	1
		Minder voorzieningen voor jeugd en minder inzet jeugd & jongerenwerk.	2	
		Schrappen JOP-subsidies 2e/3e jaar € 40.000		
	Welzijn, samenleving en subsidies	Gemeentelijk inzet beperken tot kerntaken / doelen	5	

PERSPECTIEF TOEKOMSTVISIE	ONDERWERP	MAATREGEL	GROEN	ROOD
		Herijken subsidiebeleid waarbij aantal subsidies worden beperkt en subsidies verlaagd worden	2	2
		Inzet / kosten maatschappelijk werk verlagen		
		Inzet en preventie versoberen op gebied van gezondheid		
		Minder ondersteuning maatschappelijk middenveld	2	1
		Verminderd niveau van bewonersparticipatie en bekostiging daarvan	1	
		Welzijnsvoorzieningen versoberen		
	WMO	Gebruikers dragen financieel waar mogelijk maximaal bij aan gebruik van voorzieningen.	5,5	
		Instroom en omvang gebruik voorzieningen beperken	4,5	
		Versoberen dienstverlening.		
3. Wij zijn in staat om ons aan te passen aan de gevolgen ontstaan van klimaat-, energie- en wateruitdagingen				
3.1 We anticiperen op de gevolgen van extremer weer		-		
3.2 We passen ons waterbeheer en drinkwaterwinning aan		-		
3.3 We hebben een slim energienet		-		
3.4 Een overgang naar duurzame energie met oog voor onze leefomgeving	Duurzaamheid en afval	De samenleving kan hier veel meer bereiken dan de overheid		
		Exploitatie Windmolenparken		
		Temporiseren ambities en uitrol circulariteit	1	
		Uitvoering / bekostiging klimaat en duurzaamheidsvraagstukken vanuit externe middelen (geen eigen gemeentelijke middelen)	6	
	Wonen en Ruimtelijke ordening	Ambitieniveau klimaat en ecologie bijstellen, verlagen en/of temporiseren.	1	
4. Ons (agrarisch) landschap is toekomstbestendig				
4.1 Ons landschap biedt inspiratie voor ontwikkeling		-		
4.2 Ons landschap biedt ruimte voor landbouwontwikkeling		-		

PERSPECTIEF TOEKOMSTVISIE	ONDERWERP	MAATREGEL	GROEN	ROOD
4.3 Ons landschap biedt ruimte voor een samenspel van natuur, recreatie en agrarisch ondernemerschap	Economie en toerisme	Meer opbrengsten genereren uit toerisme	10	
		Trekkerschap toerisme en initiatieven aan de markt / samenleving waarbij sprake is van minder gemeentelijke inzet en subsidies	2	
5. Onze economie is bloeiend, duurzaam en circulair				
5.1 Onze duurzame economie staat in bloei		-		
5.2 We verduurzamen de landbouwsector en productieketens		-		
5.3 Ons cultureel erfgoed draagt bij aan een goede economie	Economie en toerisme	Kosten / investeringen Werelderfgoed Kinderdijk bekostigen vanuit exploitatie Kinderdijk	14	
	Onderwijs, sport en cultuur	Herijken cultuurbeleid waarbij gemeentelijk inzet en middelen beperkt wordt.	2	2
5.4 Het aanbod van opleiding en arbeid is goed in balans		-		
5.5 Wij zijn digitaal georiënteerd	Interne organisatie (ICT, HR, Facilitair)	Meer standaardisatie ICT	3	
		Temporisering van uitvoering van opgaven en ambities ICT	2	
Bedrijfvoering				
-	Financieel	Belasting eenvoudig (en toeslagen, kortingen) efficiënt uitvoeren.		
		Verhogen woonlasten	1	5
-	Interne organisatie (ICT, HR, Facilitair)	Heroverweging organisatiemodel	2	
		Kijk eens met een kritische vriend naar de eigen organisatie (voorkom bedrijfsblindheid)		
		Dienstverlenings/kwaliteitsniveau facilitaire aangelegenheden verlagen	1	
		Efficiënter / doelmatiger werken en resultaatsturing	6	
		Investeren in ziektepreventie	4	
		Taakstellende omvang organisatie (o.a. principe nieuw voor oud)	10	
		Verminderen inhuur en meer vaste medewerkers	10	

Raadsbesluit

Onderwerp : Financiële opgave 2026 en verder
Zaaknummer : 1228101
Portefeuillehouder : Wethouder Bram Visser

De raad van de gemeente Molenlanden:

Gelet op het bijbehorende raadsvoorstel;

Besluit

1. het College van Burgemeester en Wethouders opdracht te geven tot uitwerking van mogelijke beleidskeuzes voor de volgende onderwerpen:

1. Arbeidsparticipatie en inkomensregelingen – Ambitiefonds Avres afschalen
2. Economie en Toerisme – Meer opbrengsten
3. Economie en Toerisme – Kosten/investeringen Kinderdijk vanuit exploitatie Kinderdijk
4. Duurzaamheid en Afval – Uitvoering/bekostiging klimaat en duurzaamheidsvraagstukken vanuit externe middelen (geen eigen gemeentelijke middelen)
5. Interne Organisatie – Verminderen inhuur en meer vaste medewerkers
6. Interne Organisatie – Taakstellende omvang organisatie
7. Interne Organisatie – Efficiënter / doelmatiger werken en resultaatsturing
8. Jeugd – Jeugdgezondheidszorg beperken tot strikt wettelijke taak
9. Vastgoed, Buitenruimte en Begraven – Begraven
10. Vastgoed, Buitenruimte en Begraven – Vastgoed
11. Verkeer en Vervoer – Inrichting en onderhoud van wegen
12. Welzijn, Samenleving en Subsidies – Gemeentelijke inzet beperken tot kerntaken/doelen.
13. WMO – Gebruikers dragen financieel waar mogelijk maximaal bij aan gebruik van voorzieningen
14. Wonen en Ruimtelijke Ordening – Meer vergunningsvrij en minder regeldruk
15. Wonen en Ruimtelijke Ordening – Meer opbrengsten genereren uit ruimtelijke ontwikkelingen

2. het College van Burgemeester en Wethouders te vragen om deze lijst uit te breiden, indien blijkt dat er onvoldoende potentieel voor besparingen of extra inkomsten kan worden gevonden in bovengenoemde lijst. Bij het uitbreiden wordt rekening gehouden met het resultaat van de stickersessie zoals opgenomen als bijlage bij dit raadsvoorstel.

Aldus besloten tijdens de openbare raadsvergadering van de Gemeente Molenlanden, gehouden op 10 december 2024.

de griffier,

de voorzitter,

Marjolein Teunissen

Theo Segers